

Tro, håb og kærlighed

Undervisningsmateriale **Sæson 2024/25**

Indhold

INTRODUKTION	3
PRAKTISKE INFORMATIONER	4
TILBUD FRA AARHUS TEATER LÆRING	5
DET STORE USKYLDSTAB	
Interview med Bjarne Reuter	8
DE FIRE HOVEDKARAKTERER.....	9
FORESTILLINGENS PLAKAT	10
KOSTUMER.....	11
TIDEN ANNO 1963.....	12
REMEDIERING	14
UDDRAG AF MANUSKRIFTET	
Scene 1. skolefotografi sensommer 1963.....	17
Scene 13. Kirstens fest.....	20
ARBEJDET MED FORESTILLINGEN I UNDERVISNINGEN.....	26
Erindringsøvelse	27
Oplysning og spejling.....	28
Forestillingsanalyse	29

Introduktion

Kære lærere og elever,

Nu åbner vi forventningsfuldt dørene til endnu en sæson på Aarhus Teater og vi lægger ud med danmarkspremiere på en musikspækket sceneudgave af Bjarne Reuters elskede romanklassiker om den både famlende og fandenivoldske ungdom.

Tro, håb & kærlighed er Bille Augusts filmatisering af Bjarne Reuters store ungdomsroman Når snerlen blomstrer. Den skildrer medrivende og hjertevarmt den både smukke og svære teenagetid, hvor længslerne og trængslerne står i kø på tærsklen til at blive voksen. For første gang kan du opleve denne på engang tidstypiske og eviggyldige fortælling om ungdomsliv og uskyldstab på en teaterscene.

Historien er sat i 1963. Året, hvor den amerikanske præsident John F. Kennedy bliver myrdet i Dallas, Texas. Men også året, hvor fire karismatiske fyre fra Liverpool sætter millioner af hormonblomstrende teenagere i hvinende svingninger med rock'n'roll-hittet Twist and Shout. Det er en legendarisk tid i musikken med mange store hits på tværs af genrer og kunstnere: fra Gitte Hænning og Bjørn Tidmand til Beach Boys og Bob Dylan.

I UNDERVISNINGSMATERIALET

- kan I i **første del** læse et interview med Bjarne Reuter, få overblik over de fire hovedkarakterer og deres relationer samt analysere forestillingens plakat og kostumer.

Derefter er der i **anden del** mulighed for at gå i dybden med og undersøge fortællingens samtid anno 1963, både med verdenshistoriske og danske briller. Her er også en playliste til forestillingens univers og fotografier af nogle af de mange rekvisitter, der tegner billedet af tiden på scenen.

I **tredje del** handler det om remedieringsprocessen fra roman og film til scene og her finder I også to uddrag af manuskriptet.

Til **sidst** er der opgaver til jeres oplevelse og analyse af forestillingen.

Glød jer til denne slidstærke fortælling om kærlighed og venskab. Vi glød os til at se jer i mørket.

Sissel Worm Glass /
Aarhus Teater Læring

Praktisk information

Tro, håb og kærlighed

Frit efter Bjarne Reuter og Bille Augusts manuskript til filmen

"Tro, håb og kærlighed" og Bjarne Reuters bog "Når snerlen blomstrer"

Aarhus Teater Store Scene

31. august til 1. oktober

BILLETBESTILLING

Telefon

Tlf. 70 21 30 21 (tirs. og tors. 10-12)

Mail

billet@aarhusteater.dk

Online

www.aarhusteater.dk

PRISER

Billetter til grundskoler

75 kr.

Prisen gælder man. – tors.

Billetter til ungdomsuddannelser
Prisen gælder alle spilledage

95 – 135 kr. (prisen afhænger af billetkategorien)

Holdet bag

Iscenesættelse

Peer Perez Øian

Scenografi og kostumedesign

Jonas Fly

Musik

Gaute Tønder

Lyddesign

Lars Gaarde

Lysdesign

Balder Nørskov

Medvirkende

Emil Busk Jensen / Emil Prenter / Mette Klakstein
Clara Sophia Phillipson / Mette Døssing
Christian Hetland / Kirsti Kærn / Anders Baggesen
Amanda Friis Jürgensen / Oskar Salvatore

Tilbud fra Aarhus Teater Læring

I TEATRET

INSPIRATIONSHÆFTE TIL LÆRERE OG ELEVER I UDSKOLINGEN OG PÅ UNGDOMSUDDANNELSERNE

Øvelser, opgaver og inspiration til FØR og EFTER jeres teaterbesøg

Formålet med materialet er at give dig inspiration og redskaber til at arbejde med den teaterforestilling, du skal opleve sammen med dine elever og /eller det teaterværksted, I skal deltage i på Aarhus Teater.

Materialet er tilrettelagt, så det kan bruges både før og efter jeres besøg i teatret. Det knytter sig ikke til en bestemt forestilling, men favner bredt, så det vil kunne bruges til at åbne for mange forskellige typer af teateroplevelser, fra små intime forestillinger til musicals og store opsætninger.

I materialet kan I få kendskab til teatrets fagsprog, scenerummet og de scenekunstneriske virkemidler, så I er bedre klædt på til det I skal opleve sammen i mørket. I får præsenteret Aarhus Teaters forskellige scener og får gode råd til jeres teatertur.

I materialet finder I også vinkler på det at lave en forestillingsanalyse og refleksionsopgaver, der kan sætte teateroplevelsen i perspektiv.

Find materialet her: aarhusteater.dk/media/ssl1g1jm/final_før-efter-tiltag_-ungdomsuddannelse-udskoling.pdf

Foto: Mikkel Cantzler Christensen, Aarhus Teater 2020

Få tilsendt AT Lærings skolebrochure på
aarhusteater.dk/atl

Teaterværksted

PÅ AARHUS TEATER ELLER PÅ DIN SKOLE

I teaterværkstedet arbejder eleverne kropsligt med tematikker og æstetiske greb fra en af Aarhus Teaters aktuelle forestillinger.

Gennem forskellige teaterøvelser klædes eleverne gradvist på til den afsluttende visningsopgave, der skaber forløbets røde tråd. På den måde får eleverne en unik mulighed for at forstå sig selv i forhold til den relevante forestilling.

Teaterværkstedet tilrettelægges specifikt efter det pågældende klassetrin og henvender sig derfor både til elever og lærere i grundskolen og på ungdomsuddannelserne. Værkstederne foregår på Aarhus Teater eller på din skole og varetages af en professionel teaterpædagog. Der kræves ingen forkundskaber hos eleverne.

Arbejdet i teaterværkstedet kan bidrage til, at eleverne får et mere varieret og nuanceret forhold til kunst og kultur ved at prøve scenekunsten på egen krop. Desuden styrkes de faglige kompetencer som fx bedre sprogforståelse, mundtlig fremstilling, og analyse og fortolkning. Og ikke mindst øges elevernes selvværd og fællesskabsfølelse.

Vi anbefaler, at I benytter jer af teaterværkstedet, inden I skal i teatret.

Læs mere om pris og bestilling her:

<https://www.aarhusteater.dk/brug-teatret/atl/vaerksteder/#teater>

Foto: Mikkel Cantzler Christensen, Aarhus Teater

Det store uskyldstab

Foto: Bredo Hjøllund

INTERVIEW MED BJARNE REUTER AF MICHAEL HOLBEK

Bjarne Reuter blev engang spurgt, hvad han ville være, hvis han ikke var forfatter. Svaret lød: "Ulykkelig." Og vi andre kan i den grad prise os lykkelige over, at han netop blev forfatter, for i snart 50 år har han fortalt historier, vi ikke kan få nok af.

En vildtvoksende fantasi, saftig humor og en forkærlighed for dem, der ikke har deres på det tørre, har gjort Bjarne Reuter til den mest læste forfatter i det danske litteraturlandskab. Han har skrevet mere end 80 bøger i et utal af genrer til børn, unge og voksne. De seneste 25 år har han toppet listen over de forfattere, der får flest bibliotekspenge, og flere af hans bøger er fast pensum i folkeskolerne. Som fx ungdomsromanen Når snerlen blomstrer fra 1983, der året efter, med nyt manuskript af Bjarne Reuter og Bille August, blev filmatiseret under titlen Tro, håb og kærlighed og fik tordnende succes. Og netop Tro, håb & kærlighed giver Aarhus Teater nu for første gang sceneliv.

"Jeg er glædeligt overrasket over, at Tro, håb og kærlighed her 40 år efter sættes op som teaterforestilling. Jeg har aldrig selv tænkt den på en scene, men jeg synes, det er oplagt og godt set. Historien har jo vist sig langtidsholdbar, fordi der åbenbart er noget universelt over den aldersgruppe," siger 73-årige Bjarne Reuter.

TUNGT AT BLIVE VOKSEN SÅ BRAT

Tro, håb og kærlighed handler om en gruppe unge mennesker, der endegyldigt mister barndommens uskyld, da de skal til at træde ind i voksenalderen. Vi følger især vennerne Bjørn og Erik og pigerne Anna og Kirsten. Bjørn er splittet mellem sin ned-arvede småborgerlighed og drømmen om et andet og friere liv. Han falder pladask for Anna, forelskelsen stikker og prikker over det hele som champagnebobler, men pludselig bliver Anna gravid. De må skrabe penge sammen, så Anna kan få en illegal abort på køkkenbordet hjemme hos en kvaksalver.

"Det var jo en tung oplevelse at blive voksen på så brat en måde," siger Bjarne Reuter, der også gør det tydeligt, at man som ung i de år stod meget alene med de store dilemmaer: "Både i bogen og filmen fylder forældrene meget lidt, fordi man som ung dengang aldrig talte om følelser med dem. Mine forældre var statist i mine ungdomsår. Vi levede hver vores liv. Desværre, for jeg kunne godt have brugt en voksen i ny og næ. Men heldigvis har meget ændret sig siden dengang, og jeg bilder mig ind, at jeg er mere tilstedeværende som far," siger han. Twist and Shout

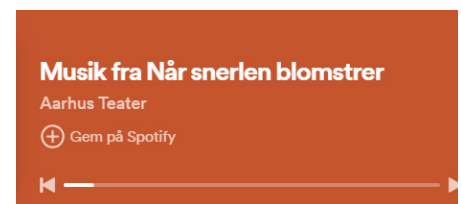
Tro, håb og kærlighed er dog meget mere end det traumatiske syndefald. Den er et formidabelt portræt af unge mennesker, der også forelsker sig, drikker, fester og danser. Ungdom, der lever – ikke som om hver dag var den sidste, men i håbet om alt det fantastiske, der skal komme. Et farvel til de sure, sæbeskurede 50'ere og et goddag til de optimistiske, twistende og skrigende 60'ere. Og så er det en forestilling spækket med musik. Forældrenes Giro 413-koryfæer som Birthe Wilke og Raquel Rastenni bliver nu overdøvet af ungdomskulturens nye elektriske idoler. For eksempel glemmer Bjarne Reuter aldrig selv det øjeblik i 1963, da han som 13-årig fik en oplevelse af, at intet igen ville blive som før.

"Jeg hørte Beatles første gang i radioen med "From Me to You", og jeg husker det som revolutionerende. En omvæltning og et point of no return. Det var en helt ny lyd, min lyd, og jeg tænkte: endelig!". Og netop dén følelse gennemstrømmer Tro, håb og kærlighed.

Musikken som erindringskatalysator i "Når snerlen blomstrer"

Den bedste erindringskatalysator, når jeg skal beskrive en datid, er musik. Så efter at have indsamlet, hvad jeg kunne støve op af musik fra begyndelsen af tresserne, var det som at svømme i fremkaldervæske. Men for mig personligt var det også en tid med opbrud, og derfor blev arbejdet med "Når snerlen blomstrer" både et redningsbælte.
 Bjarne Reuter (JP)

Hør playlisten på Spotify

JFK, VERMOUTH, ILLEGALE ABORTER, BOB DYLAN, BJØRN OG BRØNSHØJ

"Når snerlen blomstrer" fra 1983 er både almenkyldig og et billede af sin tid, men for Bjarne Reuter var den først og fremmest en personlig eftersøgning. Læs Jyllands-Postens interview med Bjarne Reuter om "Når snerlen blomstrer" i artikelserien "50 år – 50 bøger" fra 2012:

<https://jyllands-posten.dk/kultur/ECE4779993/1983-dengang-man-opfandt-verden-om-onsdagen/>

PORTRÆT AF BJARNE REUTER FRA 2010

Den 29. april 2010 rundede Danmarks mest populære forfatter Bjarne Reuter 60 år, og i den anledning gik Hel-le Retbøll Carl tæt på forfatteren. Se med her:

https://www.dr.dk/drtv/program/bjarne-reuter_-_loegnhalsen-fra-broenshoej_197702

De fire hovedkarakterer

Centralt i fortællingen på scenen står fire unge mennesker på tærsklen til at tage deres første brutale skridt ind i de voksnes rækker. Det er de tre klassekammerater Bjørn, Erik og Kirsten og derudover Anna, der kommer ind udefra og vælter Bjørn omkuld.

Da **Bjørn** får øje på **Anna** til en koncert, smelter han fuldkommen. **Kirsten** står på sidelinjen og er jaloux. Bjørns ven **Erik** tænker nok på piger, men han er hæmmet af livet med en psykisk syg mor og ikke mindst kuert af sin dominerende far. Anna bliver gravid med Bjørn, men det er før aborten blev fri, og Anna må i stedet til en af tidens hemmelige kvaksalvere.

Bjørn

Far og mor,
lillebror Henning

Erik

Far og mor

Kirsten

Far og mor,
storebror Kurt og veninde Inge

Anna

Mor

Derudover:

Klassekammerater, Lærer Vissing, Kvaksalveren + hendes mand, Sømænd, En prostitueret

Forestillingens plakat

Teaterplakaten er det første indtryk vi får givet af forestillingen. Det er den, der er øverst på hjemmesiden og den, der er i bybilledet i Aarhus på plakatsøjler og busser.

Den afspejler, på samme måde som filmplakater og bogforsider, altid den samtid, stykket bliver spillet i og derfor skifter billeder og udtryk gennem tiderne.

OPGAVE

Undersøg teaterplakatens motiv, farvevalg, skrifttyper og tekst.

- Hvad forestiller plakaten? Hvad er motivet og hvilke situationer, handlinger og problemer, kan I få øje på?
- Se på de tre karakterer. Hvordan er de placeret, hvordan ser de ud, hvad laver de og hvad udtrykker de (handling, følelser)?
- Hvordan er plakaten komposition, beskæring og balance? Hvordan er bevægelsen i plakaten, hvilke linjer dominerer? (vandrette og lodrette linjer giver mest ro, mens skrå linjer skaber dynamik)
- Hvad er plakaten budskab? Hvad er det, der skal få jer til at gå i teatret?

Gå på nettet og find forskellige bogforsider af "Når snerlen blomstrer" og find også plakaten for filmen "Tro, håb og kærlighed". Sammenlign dem med plakaten fra Aarhus Teater. Hvad siger formaterne om indholdet af de forskellige kunstneriske produkter?

Kostumer

KLÆDER SKABER FOLK / KOSTUMEDESIGNERENS MOODBOARDS

Moodboards er collager af billeder, skrifttyper og farver. De bruges til at kommunikere en visuel retning, afspejle en stil eller formidle en stemning

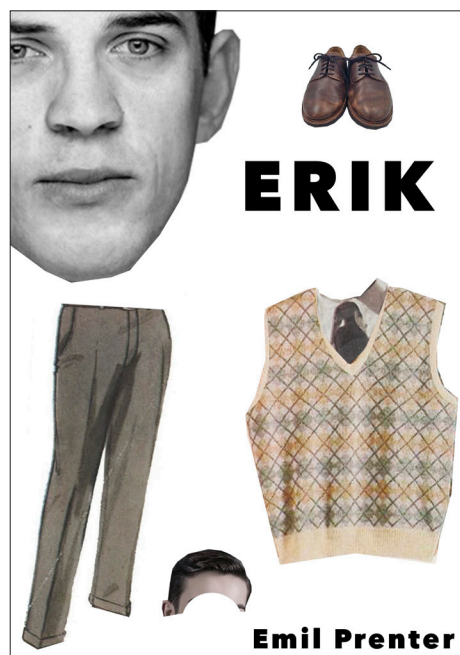
Kostumeskitserne til forestillingen af scenograf og kostumedesigner **Jonas Fly** tegner et billede af de karakterer vi møder i Tro, håb & kærlighed. Her er tale om periodiske, realistiske kostumer, der fortæller noget om den tid, forestillingen foregår i.

Det siges, at klæder skaber folk. Og hvis det er rigtigt, så kan der også laves personkarakteristikker ud fra karakterernes kostumer. Hvad kender de fire unge mennesker? Hvem er de? Hvad siger deres ydre om dem?

OPGAVE

Lav, med udgangspunkt i Jonas Flys kostumeideer til unge fra 1960'erne, moodboards til forskellige typer af unge i dag. Hvordan vil Bjørn, Erik, Kirsten og Anna se ud i en fortolkning, der rammer 2024?

Tiden anno 1963

Fortællingen om Erik, Bjørn, Anna og Kirsten finder sted i Brønshøj i 1963. Og selvom der er eviggyldige ungdomsfølelser som den første kærlighed, trang til frihed fra forældre og higen efter egen identitet - ja, så var samtiden også markant anderledes end vi kender den i dag.

På teaterproduktionen har alle involverede været på tidsrejser tilbage til 1960'erne for at undersøge periodens karakteristika. Det er vigtigt for hele det kunstneriske hold, at forestillingen afspejler tiden på den mest autentiske måde og dermed også giver publikum et indblik i, hvordan livet i Danmark var for 60 år siden.

Herunder er en række af de kilder, som teaterproduktionen har brugt i deres research. Gå selv på opdagelse og slut evt. af med at undersøge, hvordan en tidskapsel anno 2024 vil komme til at se ud.

DE VERDENSHISTORISKE ØJEBLIKKE

1960'erne bød på alt fra Vietnam-krigen og præsidentmord til rockmusik og den første mand på månen.

Læs om otte skelsættende begivenheder fra årtiet her:

<https://www.dr.dk/det-bedste-fra-dr/carmen-curlers/billederne-gik-verden-rundt-her-er-8-billeder-der-indkapsler>

DANSKERNES HVERDAG

Hvad var det, der prægede danskernes hverdag i 1960'erne? DR har været en tur i arkiverne. 1963 er året, hvor de gamle kønsrollemønstre for alvor begynder at skride. Kvinderne på landet vil ind til byen og have en uddannelse. Det er også året, hvor Danmarks første kvindelige elektroingeniør bliver uddannet.

Se med her: https://www.dr.dk/drtv/se/guldkorn_-danmark-i-1963_439060

BEATLEMANIA OG THE BEATLES BESØG I DANMARK I 1964

Da den britiske popgruppe The Beatles besøgte Danmark i 1964 var det internationale ungdomsfænomen Beatlemania på sit absolut højeste. Beatlemania var ikke blot et udtryk for The Beatles' ekstreme popularitet blandt unge og teenagere over det meste af den vestlige verden. Beatlemania var også et forvarsel om de store kulturelle forandringer, der fandt sted i løbet af 1960'erne. Inden for ungdomskulturen kom musik til at spille en afgørende rolle som identitetsskabende udtryksmiddel med The Beatles som et betydningsfuldt forbillede.

Læs mere her: <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/beatlemania-og-the-beatles-besoeg-i-danmark-i-1964/>

MUSIKKEN

Ungdommens soundtrack

Forestillingen Tro, håb & kærlighed skildrer ungdommen anno 1963 - en tid med markant lydbillede og musiktapet. Playlisten her rummer samtlige musiknumre og sange, der nævnes i Bjarne Reuters roman. Bemærk: ikke alle numre er med i forestillingen.

Playlisten:

https://open.spotify.com/playlist/6idqj1mNDvV2q8DViwBc68?si=W3f_G_PiRNqI-wGSeyWvsQ&pi=e-HjHK-sEf-QZSs&nd=1&dlsi=972a24e85fc34472

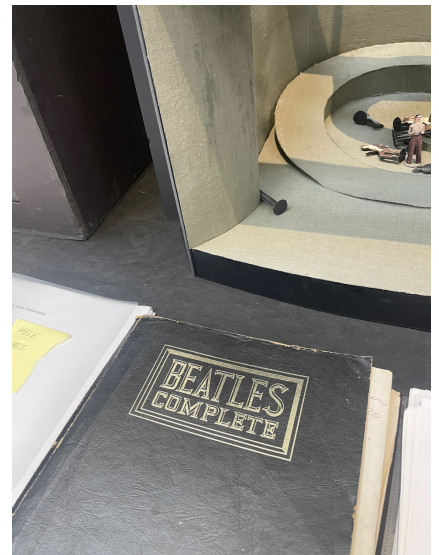
OPGAVER

Forestil jer, at I om 60 år skal opsætte en forestilling, der foregår i 2024.

Hvilke verdenshistoriske begivenheder kommer vi til at huske?

Hvordan ser danskernes hverdag ud nu?

Hvordan ville et soundtrack til ungdommen lyde i dag?

Remediering

I Aarhus Teaters opsætning laver vi hverken romanen eller filmen, men et nyt medie med træk fra dem begge: den levende teaterforestilling.

Baseret på Bjarne Reuters bog "Når snerlen blomstrer" og Bjarne Reuter og Bille Augusts manuskript til filmen "Tro, håb og kærlighed"

ROMANEN

Bjarne Reuter debuterede i 1975 med romanen Kidnapning og har siden 1980 været forfatter på fuldtid, men er uddannet lærer. Bjarne Reuters mangeårige forfatterskab spænder vidt, men det er med børne- og ungdomsromanerne, han for alvor er slået igennem. Gennem tiden har Bjarne Reuter modtaget flere priser for sit forfatterskab, blandt andet Kulturministeriets Børnebogspris og De Gyldne Laurbær.

Ungdomsromanen Når snerlen blomstrer udkom i 1983 og er en selvstændig fortsættelse af ungdomsromanen Zappa fra 1977. Tiden er sat til 1960'erne, og læseren følger Bjørn og hans nye kammerater i mødet med fester, forelskelser, venskaber, klikker og forældre. Centralt står musikken og Bjørns historie følges videre i Vi der valgte mælkevejen i 1989.

Gyldendal genudgav i 2023 flere af Bjarne Reuters ungdomsromaner, herunder Når snerlen blomstrer. Bogen er ofte at finde på pensum i folkeskolens ældste klasser og i mange år var den en typisk konfirmationsgave.

OG FILMEN

Tro, håb og kærlighed fik premiere i 1984 og bygger romanen Når snerlen blomstrer. Ungdomsfilmene, der var en stor publikumssucces, blev på mange måder skelsættende for den fremadstormende instruktør Bille August, der sammen med Bjarne Reuter også stod bag filmens manuskript.

Filmen foregår i begyndelsen af 1960'erne og centrerer sig om 17-årige Bjørn, der også var en af karaktererne i ungdomsfilmene (og romanen) Zappa fra 1983. I modsætning til Når Snerlen blomstrer fokuseres der i filmudgaven på et mindre persongalleri, der udover Bjørn tæller den smukke Anna, Kirsten der kommer fra et velhavende hjem og den generte Erik, der har en alvorligt psykisk syg mor og en autoritær far.

I filmen bliver Bjørn spillet af Adam Tønsberg, Camilla Søeberg er Anna, Lars Simonsen den generte Erik og Ulrikke Juul Bondo spiller Kirsten. Filmen vandt Robert-priser for både manuskript, mandlige hovedrolle, kvindelige bi-rolle og mandlige bi-rolle.

Gennem filmhistorien har der altid været tradition for at lave film med litterære forlæg, hvor populære romaner er overført til filmreredet. Når vi møder en filmatisering af noget vi har læst, så bliver vi opmærksomme på, at der ofte ikke er en lige vej fra papir til lærred. Der er mange overvejelser, tilvalg og fravalg i processen - og det samme gør sig gældende, når vejen går fra papir via film til scene, som det er tilfældet med romanen "Når snerlen blomstrer" og filmen "Tro, håb og kærlighed", der tilsammen danner grundlaget for Aarhus Teaters forestilling.

Iscenesættelsens udfordring er at finde ud af, hvad der får en teateropsætning til at fungere som en vellykket og selvstændig scenisk udgave af en sammensmeltning af både det litterære og det filmiske forlæg.

Litteratur er billeddannende og når vi læser, så skaber vi selv de levende billeder på nethinden. Vi forestiller os de miljøer vi får beskrevet, hvordan personer ser ud og hvordan deres stemmer lyder. Der kører en film for vores indre blik, mens vi læser - vi konstruerer billeder og ser det hele for os.

Filmen giver os en fortolkning af det litterære forlæg og her får vi præsenteret fortællingen i en remedieret version med levende billeder og lyd.

Litterære tekster består ikke kun af ydre handlinger, replikker og fortællerkommentarer. De rummer som regel også beskrivelser af personernes tanker og følelser gennem fortælleren. I romanen "Når snerlen blomstrer" er der tale om en 3. personsfortæller, der både betragter de unge drenge indefra og agerer 'fluen på væggen'. Og hvordan flyttes det med succes til et andet medie?

I Aarhus Teaters opsætning er fortællerens stemme på skift tildelt de forskellige karakterer, der på den måde træder ud af deres rolle og kommenterer handlingen. Et greb, der bedst sammenlignes med filmmediets voice-over.

Hanne Lund Joensen, der har dramatiseret Tro, håb og kærlighed, har forandret, hvor det var nødvendigt, så teaterforestillingen fungerer på sine egne præmisser, for det må aldrig være sådan, at man skal have læst romanen eller set filmen for at kunne følge med i handlingen på scenen. Det er tre forskellige kunstneriske produkter, der skal fungere uafhængigt af hinanden - til trods for, at de langt hen ad vejen fortæller den samme historie.

Med inspiration fra "Litteraturens Film" af Henrik Poulsen (2005), så kan I (hvis I enten har læst romanen eller set filmatiseringen) gå på opdagelse i teaterstykket ved at undersøge, hvordan roman og film er blevet tilpasset scenen.

1. TILPASNING TIL ET NYT MEDIE

Romanens stemme, ordenes syntaks og de sproglige billeder samt filmens visuelle udtryk skal overføres til teaterdramaturgi. Dramatikeren og iscenesætteren bestemmer hastigheden hvormed publikum skal føres gennem historien. Fortællerens betragtninger af verden, hans tanker og refleksioner skal overføres til handlinger og sanseliggøres. Han er ikke længere alene om at fortælle sin historie. Hvordan løses det, fx også ved brug af lys og lyd?

2. TILPASNING AF INDHOLD

En dramatisering vil altid ændre på indholdet af roman og film. Tilpasning af indholdet kan foregå på flere forskellige måder

a. Forkortning

En film og en teaterforestilling har begrænset tid til at fortælle sin historie og fortælleren i romanen har i princippet en uendelighed at gøre med. Han kan brede sin fortælling ud i tid og rum og omfanget kan være meget omfattende. Forkortning er som regel en nødvendighed, men også en kreativ udfordring. For hvad kan ikke undværes, hvad kan skæres væk? Og hvordan holder man så den røde tråd? Måske er dramatikeren nødt til (paradoksalt nok) at tilføje nye scener for at kunne skære noget af romanen og filmen væk.

b. Forvandling

Forvandlingen griber ind i romanens og filmens form. Fx kan en dramatisering flytte fortællingen over i et andet miljø, måske også over i en anden tid? Måske er synsvinklen flyttet, så der kastes nyt lys over handlingen?

c. Fortolkning

I Aarhus Teaters opsætning af Tro, håb og kærlighed er der tale om flere lag af fortolkninger. Først dramatiseringen fra roman og film til manuskript og derefter iscenesættelsen af manuskriptet. Hver gang fortællingen passerer igennem en kunstnerisk bearbejdning, så er det vi læser (hvis det er manuskriptet) og det vi ser (teaterstykket) et bud på en fortolkning af romanen og filmen. Instruktøren skal, sammen med scenografen, overføre ordene fra manuskriptet til konkrete billeder, sætte levende mennesker af kød og blod på scenen og placere handlingen i et scenisk miljø. Og det er en fortolkningsproces.

Remedierings- opgave

EN SAMMENLIGNENDE LÆSNING AF ROMAN OG TEATERMANUSKRIFT

Læs 1. kapitel af Bjarne Reuters roman "Når snerlen blomstrer" (1984).

1. kapitel handler om det sidste klassebillede, der bliver taget af realklassen i 1963, dvs. lige inden de skal begynde i gymnasiet.

Læsefokus: Tegn persongalleriet, gerne bare som tændstikmennesker. Inddel dem evt. i tre kategorier (voksne, drenge og piger) og markér de steder, der er tidstypiske for 1960'erne.

Hvad har man brug for at vide noget (mere) om for at forstå romanens miljø i dag?

Hvor lang tid strækker handlingen, opstilling og fotografering, sig over?

Hvilken fortællertype optræder i "Når snerlen blomstrer"? Og hvilken betydning har det for vores oplevelse af lærerne, eleverne og skolen?

Hvilket menneske- og kønssyn skinner igennem i beskrivelsen af elever og lærere? Hvordan understøtter det Bjørns teenage-usikkerhed?

Diskutér hvilke ligheder og forskelle der er på en ungdom i 1963 og 2024

Læs nu SCENE 1. SKOLEFOTOGRAFI SENSOMMER 1963 og undersøg hvilke tilpasninger, der har fundet sted på vejen til teatermanuskriptet.

SCENE 1. SKOLEFOTOGRAFI SENSOMMER 1963

SCENE 1. SKOLEFOTOGRAFI SENSOMMER 1963

Lærer Vissing og alle elever. Opstilling til skolefoto

FORTÆLLER (VISSING)

Pigerne har brugt en pokkers tid på at få tøjet og håret sat på plads. Af en eller anden grund har pigerne kun én stålkam med. Inge har taget brysterne på i dag og Kirstens touperede hår sidder som altid helt perfekt. Kirsten smiler til Bjørn.

FORTÆLLER (INGE) (AMANDA)

Hun håber Bjørn vil lægge mærke til hende. Men det gør han ikke. Det gør Erik til gengæld. Og det er Erik bange for, at Kirsten skal lægge mærke til.

FORTÆLLER (KIRSTEN) (CLARA)

Lars lægger hånden tænksomt på kinden, for om muligt at skjule Fujiyama, "Klassens Største Bums". Ingen bryder sig om at se fjoget ud på klassebillederne.

FORTÆLLER (LARS) (HETLAND)

Hver især gemmer vi på tidligere tiders skandalefotos, hvor den pinlige stafet i skikkelse af en åben gyld eller en belagt tunge, står som en uafviselig slagskygge ned gennem skoleårene.

- Kan I huske Børge?
 - Hvem Børge?
 - Ham vi gik i klasse med.
 - Næ, ham kan jeg ikke huske.
-

- Jo du kan, ham med den lange tunge på klassebilledet.
- Nåh Tunge-Børge.

FORTÆLLER (KARIN) (KIRSTI)

Jo, man strammer sig an. Hvem husker ikke Bent Rasmussen skelende øjne i første mellem?

FORTÆLLER (GRETE) (DØSSING)

Eller Gretes spredte ben i anden mellem,

FORTÆLLER (KARIN) (KIRSTI)

For slet ikke at tale Vissings forskellige sokker, da han flankerede dem i underskolen.

LÆRER VISSING

Det er alvor nu. Det uigenkaldeligt sidste fotografi af realklassen 1963.

Foto bliver taget

FORTÆLLER (VISSING)

Den dag falder gymnasiets skygge ind over dem.

FORTÆLLER (BJØRN)

Sidste skoleår... Ikke mere pjat, ikke mere fis i timerne, nu er det alvor, hvis vi vil blive til noget i denne verden. Og jeg vil, ja jeg skal blive til noget.

Under følgende replik forlader alle fotoopstillingen

FORTÆLLER (BJØRN)

Problemet er matematikken. For at sige det ligeud: matematikken er katastrofen. Indimellem lider jeg af den tvangstanke, at jeg en dag bliver opdaget. Ikke at jeg

skriver matematikstykkerne af, og at jeg har klaret mig på den måde i årevis. Men at jeg er komplet uduelig. Lige til rotterne. Hvilken rædsel den dag de trækker bukserne af mig; den dag jeg står blottet for dem alle sammen. 'Jamen, han kan jo ikke noget. Han er jo totalt ubrugelig. Hvordan kan han gå her, her i realklassen; hvordan kan dette individ forestille sig at skulle i sprogligt gymnasium'. Latinen kniber det også med. Og fransk. Det gælder om at trække tiden ud. Udskyde tidspunktet for Den store Opdagelse. Tænk hvis jeg kan nå frelst over på den anden side af studentereksamen. Det er kun et spørgsmål om hvor talentfuldt jeg bluffer. Måske er det det jeg er allerbedst til. Når alt kommer til alt. Måske er det det talent jeg skal rendyrke, simpelt hen fordi der ikke er andre at trække på. Jeg ku blive statsminister på den måde. Hvis der bare ikke dukker forhindringer op, som terminsprøver for eksempel.

SCENE 13. KIRSTENS FEST

At være ung er ikke kun at gå i skole. Det var det heldigvis heller ikke i 1963. I denne scene er vi til klassefest hjemme hos Kirsten. Hun har glædet sig til (måske endelig) at blive Bjørns kæreste, men Bjørn har taget Anna med til festen - og det giver selvfølgelig ballade.

OPGAVE

Fordel rollerne mellem jer og læs scenen højt. Vær specielt opmærksom på, hvordan både de unge menneskers fortid og deres nutids- og fremtidsplaner spænder ben i de konflikter, de har med hinanden. Hvilke mål har de, hvad vil de gerne opnå? Og hvad forhindrer dem i at opnå deres mål?

Underteksten er alt det, vi ikke siger med ord, men med vores kropssprog og tonelejet i vores stemme. Afprøv forskellige stemninger og diskutér, hvad der fungerer bedst. Skal Bjørn være vred, ligeglad, fjollet? Og Kirsten – skal hun være ked af det, vred, lettet? Eller måske noget helt andet?

SCENE 13. KIRSTENS FEST

På grammofonen spilles "needle and pins" med the Searchers.

FORTÆLLER (KIRSTENS MOR (DØSSING))

Festen begynder kl. 18. Vi har foretrukket en stående buffet, det giver mere gulvplads og større cirkulation; Kurt! her kan folk selv ta for sig af retterne, og selv om det ser enkelt ud, mangler der heller ikke noget. Afslappet, næsten sophisticated. Kirsten klarer rollen som værtinde og aftenens midtpunkt med stor elegance. Men hun synes nok der er en der mangler...

Erik står lidt for sig selv. Han ser hele tiden på Kirsten. De får drinks

INGE

Det er vel nok blevet vellykket.

KIRSTEN

Tak.

Det ringer på døren. Kirsten går hen til gangen for at ta imod.

Bjørn dukker op, ser glad ud. I det Kirsten når næsten hen til ham, trækker han Anna efter sig og lægger armen om hende.

Erik går frem mod Bjørn, Kirsten går forbi ham. (Ad lib replikker).

BJØRN

Hej Erik...

Bjørn smiler, præsenterer med hånden Anna.

BJØRN

Erik, det er Anna... det er Erik...

ANNA

Dav...ja Bjørn har fortalt så meget om dig.

Erik ser rådvild ud.

ANNA

Du ska ikke se sådan ud.

Anna hilser varmt på Erik. Giver hinanden hånd. Erik lidt genert.

Bjørn griner stolt overfor sin ven. Erik ser sig straks om efter Kirsten.

Bjørn henter en øl til dem hver.

Folk er på dansegulvet. Grammofonen spiller The Scarlets med Bondeorglet. Kirsten danser med Erik, der gør hvad han kan, hvilket ikke er meget. Kirsten virker irriteret på Erik, hun holder hele tiden øje med Bjørn og Anna, der danser meget tæt, fuldstændig opslugt af hinanden. Da de kysser hinanden, forlader Kirsten brutalt Erik og afbryder musikken.

KIRSTEN

Så er der pindemadder!

KURT (OSCAR)

Lækkert

Kirsten, Inge, Bo (ANDERS) og Karin (KIRSTI) og Kurt

trækker lidt til side. Der spilles Raquel Rastenni - Sukiaki

KIRSTEN

Han kan simpelthen ikke være det bekendt.

INGE

Han er ikke til at stole på.

KARIN (KIRSTI)

Overhovedet ikke.

BO (ANDERS)

Hvem er det han har med?

KIRSTEN

At tage hende med herover. Han ødelægger min fest.

INGE

Han er ... en snerle. Sådan en man læner sig op ad og som bliver rigtigt farlige når de blomstrer.

KURT

Hvor er det et smukt billede, Inge.

KIRSTEN

Det er da overhovedet ikke smukt, Kurt. Det er skide tarveligt.

INGE

Det ukrudt burde have været fjernet for længst.

Bjørn modtager en tallerken pindemadder af Kirsten.
Kirsten kommer over til dem, ser op og ned ad Bjørn,
hendes stemme er spydig.

KIRSTEN

Nåå... ka I li maden?

BJØRN

Har ikke smagt den endnu.

Hendes stemme blir mere bitter og hadsk.

KIRSTEN

Værsgo'. Morer I Jer?

BJØRN

... ja...

Kirsten trækker Bjørn til side.

KIRSTEN

Ka du ikke huske hva vi aftalte ovre på skolen?

BJØRN

...på skolen?

KIRSTEN

Ingen fremmede. Kun klassen.

BJØRN

Nå jo, men Anna er jo...

KIRSTEN

afbryder

Du er skidetarvelig, er du (mildere) Bjørn, jeg synes ærlig talt ikke at du ka være det bekendt...

BJØRN

...mmm...

Bjørn står lidt usikkert, han synes egentlig også det er lidt synd for Kirsten, men han ved ikke hvad han skal sige.

KIRSTEN

Jeg havde regnet med at vi skulle være sammen, ikke.

BJØRN

rådvild

Jamn, regnet med... men altså...hva med Erik?

KIRSTEN

Erik ...den nar... sig mig hvem tror du egentlig jeg er?

BJØRN

...Så så...

KIRSTEN

...ham og hans mor...

Erik skimtes i baggrunden.

BJØRN

Så, så nu ska du ikke komme for godt i gang.

KIRSTEN

...det ska du overhovedet ikke bestemme, du ska ikke... en ting er at du slæber hende der med, men du ska fanme ikke bestemme hva jeg ska sige i mit eget hus... har du forstået...

Erik går frem for at dæmpe Bjørn der har svært ved at holde sine følelser tilbage.

BJØRN

Du ska bare ikke tale dårligt om andre.

KIRSTEN

Jeg gør nøjagtigt hvad der passer mig. Jeg behøver heldigvis ikke dig til at fortælle mig hvad jeg ska gøre. Ærlig talt synes jeg du og din grådige veninde sku ta og skride lige med det samme, så vi andre ka få lov at more os lidt.

Bjørn koger.

BJØRN

Ja ja for helvede... I ska nok slippe for mig.

Bjørn skrider, Erik løber efter ham. Anna tager stille og roligt sine ting og går.

Arbejdet med forestillingen i undervisningen

Der er mange veje at gå, når I bagefter skal arbejde med jeres tur i teatret, men fælles for dem alle er OPLEVELSEN.

Hvad så I? Hvad tænkte I?

Hvad mærkede I? Hvad kom I til at frygte eller til at drømme om?

Teaterforestillingen er bundet i tid og eksisterer grundlæggende kun i nuet. Den er forbigående og karakteriseret ved fysisk tilstedeværelse af to parter: optrædende og publikum. Sat på spidsen, så betyder det, at objektet ikke længere findes, når analysen af det faktisk skal gennemføres.

Men! Vi kan analysere på det, der blev tilbage: erindringen om oplevelsen, som vi kan støtte med fx vores egne noter fra aftenen og/eller billeder fra forestillingens program eller fra teatrets hjemmeside. Inden I går i teatret, kan I evt. fordele fokuspunkterne fra forestillingsanalysen mellem jer, så ikke alle skal holde øje med det hele med faglige briller på. Der skal i den grad også være tid til at lade sig opsluge og nyde.

På de næste sider finder I to opgaver til at (gen)åbne forestillingens univers og tage stilling til det, I har oplevet. I bliver bedt om at gå på opdagelse i jeres egne og andres reaktioner og registreringer og på den måde forankre mødet mellem forestilling og publikum.

Det er en god idé at begynde med erindringsøvelsen og samtalerne om spejling og oplysning, inden I kaster jer over forestillingsanalysen. De to indledende øvelser vil åbne jeres øjne og jeres sprog for en bedre og mere præcis analyse.

OPGAVE

ERINDRINGSØVELSE

FORMÅL: At hjælpe jeres hukommelse på vej og sætte konkrete billeder på det, I husker fra jeres tur i teatret. Denne øvelse går primært på jeres egne oplevelser, snarere end refleksioner over, hvad afsenderen (teatret) mon har villet med forestillingen.

TIL LÆREREN: Ryd bordene og læg et stykke papir og en blyant foran hver elev. De skal ikke bruge det før umiddelbart efter oplæsningen. Læs afsnittet herunder stille og roligt op for eleverne. Husk pauser mellem afsnittene.

Efter oplæsningen kan eleverne nu i stilhed tegne og/eller skrive i fem minutter for at lagre de konkrete billeder og stemninger fra erindringsøvelsen.

Kan eventuelt efterfølges af en refleksionsskrivning over, hvad det er, teater kan og hvordan historier fortælles fra scenekanten

Sæt dig godt tilrette på din stol - luk dine øjne og forestil dig, at du går ind på teatret. Du kommer ind i salen og finder din plads, lægger mærke til de andre publikummer, afstanden mellem dig og scenen, teaterrummet.

Forestillingen går i gang. Tænk så langt hen i forestillingen som du når på de næste tre minutter. Gør dig umage med at huske så mange detaljer som muligt: Hvad så du? Hvad hørte du? Hvad gjorde du og de andre i rummet?

(To minutters stilhed)

Læg nu mærke til scenografien – scenens rum – hvor var vi? Hvilke former og farver blev der brugt? Hvilke følelser fremkaldte det hos dig?

Så du lyset? Var det skarpt eller blødt? Skiftede det farve eller tempo? Husker du lyde eller musik? Hvordan påvirkede det stemningen? Hvilke kostumer havde skuespillerne på? Hvilke bevægelser brugte de for at vise deres karakter? Hvordan sagde de deres replikker?

Tænk på en situation i forestillingen, der gjorde særligt indtryk på dig. Hvad så og hørte du? Hvad følte du? Kunne du mærke det i kroppen? Bliv i dette øjeblik og gå på opdagelse i det. Husk nu hen til slutningen. Hvad skete der? Hvad gjorde publikum? Hvad følte du?

(To minutters stilhed til at tænke tilbage og danne de sidste billeder på nethinden)

Forestillingen er slut og du forlader din plads – gå i tankerne ud af teatrets rum og bygning. Og du må nu åbne dine øjne

OPGAVE

OPLYSNING OG SPEJLING

Formål: At gøre jer bevidste om, at teatret til alle tider har villet mennesker noget. At kunsten helt bevidst både spejler og oplyser. Øvelsen kan også bruges som afsæt for en anmeldelse af det, I har set. Og en diskussion af, hvorfor opsætningen er relevant for os i dag.

Ovenover Store Scene på Aarhus Teater hænger en figur af Thalia, der er poesien eller kunstens muse. Hun løfter to sejrskranse over sit hoved som et symbol på, at kunsten altid vil sejre i verden. Ved hendes fødder svæver to små engle (puttier). Den ene holder en fakkel som et symbol på, at teatret er et visdommens og oplysningens sted og den anden holder et spejl, som vender ud mod publikum for at vise os, at kunsten skal spejle vores liv og verden. Det er en væsentlig pointe, at teatret spejler vores eget liv, men at det samtidig også oplyser os om miljøer, mennesker og verdener, vi måske ellers ikke ville komme i berøring med.

Sæt jer sammen i par eller grupper af tre. Færdiggør på skift sætningerne herunder. Vær så konkret som muligt, så også en, der ikke har set forestillingen, kan se situationen for sig.

Med udgangspunkt i jeres svar, så overvej om det, der rørte jer, hører til under faklen eller spejlet.

- Det var sørgeligt, da ...
- Provokerede mig, at ...
- Jeg havde ikke regnet med, at ...
- Pludselig forstod jeg, at ...
- Det mindede mig om engang i mit eget liv, da ...
- Jeg blev helt svimmel ved tanken om, at ...
- Jeg havde ikke regnet med, at ...
- Den karakter brød jeg mig ikke om, fordi ...
- Jeg fik udfordret en fordom, da ...
- Jeg kom til at grine, da ...
- Jeg kom til at tænke på en jeg kender, da ...
- Jeg mangler at få svar på, om... /hvordan ... /hvorfor ...
- Jeg har lyst til at tale med xxxx (indsæt et navn på en virkelig person) om stykket, fordi ...

Forestillingsanalyse

Det kan være en stor mundfuld at kaste sig over hele teateroplevelsen med det samme. For at skabe et overblik over de mange dele i en forestilling, er det en god idé at begynde med at undersøge forestillingen i mindre bidder og fx tage de scenekunstneriske virkemidler et efter et.

En forestilling er altid et produkt af sin samtid, både socialt, kulturelt og æstetisk.

Det gælder også for teaterforestillinger, hvor den dramatiske tekst er skrevet af fx Ludvig Holberg – for den mange hundrede år gamle tekst er omsat til en forestilling, der fysisk foregår netop nu, og som vi som tilskuere betragter gennem den optik, der udgør vores egen samtid. Selvfølgelig er de historiske spor vigtige at medtænke i det samlede billede af forestillingen, men vores egen tid er lige gyldig.

Som med al kunst, er det selvfølgelig forestillingen/værket selv, der lægger op til et bestemt fokus, så overvej først, hvad "værket byder sig til med". Hvilke(t) spor er mest interessant at følge?

Teksten (manuskriptet) og teaterforestillingen kræver hver sin analyse. Ordet er ikke den mest dominerende kode i forestillingen, for her indgår teksten på lige fod med de lydlige og visuelle elementer: musik, sang, bevægelser, kostumer, mimik, gestik kropssprog, masker, scenografi m.m.

Derfor: når I laver en forestillingsanalyse, så skal I indkredse, **hvad** forestillingen udtrykker og **hvordan** den udtrykker det ved hjælp af de scenekunstneriske virkemidler.

Ofte vil I opleve under den efterfølgende fælles forestillingsanalyse, at jeres fokuspunkter griber ind i hinanden. Det er helt naturligt. Det er blot et udslag af, at udtryk, indtryk, sansninger, tanker, følelser og iagttagelser ikke så nemt lader sig skille ad.

Og husk også at være ydmyge overfor hinandens opfattelser, for i princippet kan man sidde tilbage med en fuldstændig anden opfattelse end sidemanden – også selvom man indiskutabelt har fået det samme præsenteret.

Husk også at alle nedslag i en forestillingsanalyse består af både et beskrivende og et fortolkende niveau. Det er ganske som i en tekstanalyse, hvor analyse og fortolkning understøttes af citater fra teksten – her er det så konkrete elementer fra forestillingen, der skal bruges på samme måde som citater fra en skreven tekst. Hent gerne billeder fra forestillingen (kan findes på teatrets hjemmeside)

FOKUSPUNKTER / FORESTILLINGENS GRUNDELEMENTER

1. Lokaliseringen

Begynd allerede i det øjeblik, I stod foran teatret. Hvor fandt forestillingen sted? Hvilken social og kulturel betydning har bygningen og teaterrummet? Var forestillingen i et klassisk teaterrum eller i et mindre og mere eksperimenterende rum og hvilken betydning havde det for jeres forventninger til det, I skulle opleve? Hvordan så de andre publikummer ud? Hvem skulle I opleve sammen med?

2. Karaktererne

Når karakterer på scenen interagerer, udveksles der holdning, følelser og stemninger. Var karaktererne i kontakt med hinanden? Eller spillede de hver for sig? Hvordan bevægede de sig i forhold til hinanden?

Ud over at lægge særligt vægt på mimik, gestik og kropssprog, så vær også opmærksom på udvikling og/eller handling (eller mangel på samme)

Fysisk forandring	Flytter nogen sig fra et sted til et andet?
Indre ændring i karakterer	Bliver de klogere eller får de ny indsigt?
Forandring i karakterer	Bliver de ældre? Ændrer de udseende? Skifter de social status?
Forholdet mellem karaktererne	Går de fra uenighed til enighed eller den anden vej?
Et forløb over tid	Sker der en udvikling fra den ene dag til den næste eller fra scene til scene?

3. Kostumer, sminke og masker

Kostumer, sminke og evt. masker har altid stor betydning for vores indtryk af karaktererne og oplevelse af forestillingen. Mode, snit og farvevalg er helt centrale elementer i en forestillingsanalyse, og kostumer og masker fortæller os både noget om karakterernes indre og ydre træk.

Var det historiske kostumer? Hvilke farvevalg dominerede? Var kostumerne realistiske (virkelighedstro) eller teatrale (overdrevne)? Og hvordan med sminke og evt. masker?

Og hvilken effekt har udtrykket på os som publikum?

4. Scenografi og rekvisitter

Er scenografi og rekvisitter realistiske (virkelighedstro) eller teatrale (overdrevne)? Hvilken stemning sættes med de valg, der var truffet? Hvilken tid og hvilket rum udtrykkes?

Hvilke typer rekvisitter blev anvendt? Hvad var deres funktion? Og hvordan blev de brugt af skuespillerne?

5. Lys og lyd

Hvordan blev lys og lyd brugt? Farve, form, volumen og hastighed? Og hvordan understøttede de to sceniske virkemidler følelser og stemninger på scenen?

Var der tale om at komme så tæt på naturlige lys- og lydkilder som muligt? Eller skabtes der snarere overraskende effekter med brugen af dem?

En samlet fortolkning

I skal nu samle jeres analysepunkter til en samlet fortolkning af forestillingen.

Vær lydhøre overfor hinandens analyser og for, at vi tolker forskelligt. Vi er alle selv et produkt af det, vi kommer af: de skuldre vi står på, vores forforståelse og vores kulturelle baggrund – og det kan være vanskeligt at tale om én betydning af en forestilling (og for den sags skyld heller ikke af en tekst). Teaterforestillingen skaber de betydninger, der opstår gennem selve oplevelsen.

Måske har du også lyst til at se disse forestillinger ...

GenZ ENDGAME

Hudløs, smuk og hårdtslående musikforestilling om en generation, der bærer fremtiden på skuldrene, og som har ondt i sjælen.

Med musik af bl.a. Jada, Blæst, Kind mod Kind

Urpremiere Scala
5. -21. dec + 6. - 25. jan

Idioten

Hudløs, smuk og hårdtslående musikforestilling om en generation, der bærer fremtiden på skuldrene, og som har ondt i sjælen.

Med musik af bl.a. Jada, Blæst, Kind mod Kind ...

Premiere Scala 8. mar. - 12. apr.

Se hele repertoire på
aarhusteater.dk

**Vi glæder os
til at se jer!**